

BEOGRAD, 18. Namestnik zunanjega ministra dr. Šumenko-
vič je priredil nocoj v hotelu
«Srpski Kralj» svečano večerjo
na čast diplomatskemu zboru.

DNEVNE VESTI

Kokšna bo letina žita?

Evo vprašanje, ki si ga gotovo s strahom stavi vsak naš kmetovalec. Saj je od letine odvisna nagrada za njegov trud in za trud njegove družine. Vsa prerokovanja je tudi tu drzno početje, vendar pa se lahko reče, da dovoljuje sedanje stanje dobre upe v letošnje letino žita, če ostanejo vremenske prilike ugodne v enaki meri kot do sedaj.

Kar se tiče splošnih izgledov za vso državo, poročajo uradi ministrstva za nacionalno ekonomijo, ki zasledujejo razvoj letošnje žitne letine, da se je žito usejalo povsod v popolnem redu in ob najboljšem vremenu. (Izvetzi so le nekateri kraji, kjer je dolgotrajno deževje povzročilo mnogo škodo). Pšenica bujno raste in zadnji dežji blagodejno vplivajo na njen razvoj.

Zanimivo je, da je žito po nekaterih krajih Italije že dozorelo in da se ponekod že žanje. Tako na pr. na Sardiniji v okolici Cagliari in v nekaterih krajih južne Italije. Tam sejejo posebno vrsto pšenice, imenovano «mešana Mentana», katere seme je vzgojil profesor Strampelli. Novemu semenu pripisujejo veliko važnost, ker se upa, da se bo moglo z njim po mnogih krajih prehiteti dobo suhih vetrov, ki vejejo radi v juniju, ko žito zori. Omenjena «Mentana» je šla v onih krajih v klasje že v februarju in bo, kot rečemo, v teh dneh že počela.

Vse dovoljuje upati — pravi poročilo, iz katerega črpamo te podatke — da bo letošnja letina, če ostanejo vremenske prilike povoljne, prekašala po količini vse letine, ki so se dosegle v prvih treh letih žitne bitke.

Urnik trgovin povodom praznika dela

V soboto, 21. aprila, je državni praznik dela in obletnice ustanovitve Rima. Trgovska federacija je določila za 20. in 22. t. m. z ozirom na omenjeni praznik sledeči urnik za zapiranje trgovin in obratov:

V petek 20. t. m.: trgovine manufakturnega blaga, klubov, modnega blaga in čevljev se zaprejo ob 21. uri; trgovine jestvin ob 21.

V soboto, na praznik obletnice Rima so vsi omenjeni obrati zaprti ves dan. Zaprti so tudi javni trgi. Mekarne ostanejo odprte do 10. ure.

V nedeljo bodo trgovine jestvin, slanine, goriva, sadja, zelenjave, dalje mličinice, mlekarne in pekarnice odprte do poldne. Ves dan ostanejo zaprte trgovine obleke.

TUJSKI PROMET V TRSTU

Po podatkih o tujem prometu v Trstu v zadnjih treh mesecih lanskega leta je razvidno, da je število tujcev, ki so obiskali v omenjeni dobi Trst, precej padlo v primeri z odgovarjajočo dobo prejšnjega leta. V navedenih treh mesecih je prišlo v Trst 35.671 tujcev, kar pomeni, da je število padlo v primeri z 1. 1926. za nad 8000. Od te razlike odpada na Juljsko Krajino, Lastovo, Zader 3000, a na ostale pokrajine okoli 4000 oseb. Potniški promet med Trstom in ostalimi delom kraljevine je padel torej v omenjenih treh mesecih za okoli 7000 oseb. Istotako je nazadovol tudi potniški promet med Trstom in Jugoslavijo in sicer za okoli 700 oseb.

„Naš glas“ IV. štev. IV. letnika

«Z malega zraste veliko...» Sto in sto krat smo že slišali ta rek, pa spet ga rabim. Popolnoma upravičeno, kajti ravno «Naš Glas» je revija, pri kateri prihaja ta narodni pregovor najbolj v poštev.

Prvi letnik je bil še šibko dijaško glasilo; v drugem letu je postal idejno glasilo takratne organizirane mladine, zato pa je bil njegova krog ozek.

S tretjim letnikom je «Naš Glas» prodril v širšo javnost in je postal družinski list; vendar se skozi vseh 12 števk opaža, da se prav ne more odločiti, ali naj bo družinska ali literarno-znanstvena revija. Iz te neodločnosti pa je stopil «Naš Glas» s četrim svojim letnikom in se usmeril v korist najširšemu čitateljstvu — postal je list naših družin.

Do danes moremo beležiti le pot navzgor, kar je pač znamenje zdravlja. To zdravje pa se kaže tudi v dejstvu, da je kljub svojemu poljudnemu značaju vedno na u-metniški višini.

Če si ogledamo četrto število letošnjega letnika, srečamo v nji najvidnejša prijatelja naše dežele: Bevka in Slavca. Oba sta našemu čitatelju običnost dobro znana; v številki pa sta zastopana s povestima, ki se nadaljujeta. Zato ne moremo še izreči sodbe o teh dveh njunih delih, a če ju sodimo po tem, kar sta do sedaj napisala, smemo to povesti postaviti ob bok orednim njihovim delom.

Tudi tuja literatura je zastopana s prevodom, od katerih drugi (Trojna kazen) ni zaslužil prestevo. Pri objavljanju prevodov naj stremi uredništvo za tem, da podaja le boljše sestavke iz tujih literatur.

Poezija je tudi zastopana po priznanem našem pesniku Janku Samcu in po mladi Maksi Samsovi, ki obeta, da se bo razvila in si pridobila s svojimi pesnimi priznanje naročnikov.

Naš hrvaški pesnik Ivo Mihovilič nam je dal lepo pesem «Moja majka», katero naj prečita vsak, saj bo spoznal v teh besedah gotovo tudi silko svoje majke.

Upodabljačja umetnost je tudi častno zastopana. Objavljeni sta sliki domačih umetnikov Goršeta in Sirkar ter sliki nesmrtnega Rembrandta in iz «Našega Glas» nam znanega Bolgara Borisa Georgijeva.

V «Kotičku za otroke» srečamo spet Miha in prepiran sem, da mali komaj čakajo prihodnje številke, da zvedo, kako je Mihec branil Hudo vas ob drugem roparskem napadu.

V kotičku bi morali objaviti več krajskih sestavkov, ali pa, kar bi bilo seveda boljše, naj bi kotiček postal — kot.

«Pouk in vzgoja» je oddelek lista, ki že sedaj odgovarja namenu. Silke prijetno poživljajo rubriko. Dobro bi bilo, da bi uredništvo poskrbelo sliki naših ljudi pri delu, kot je v IV. številki objavljena slika idrijskih čipkaric. Morda bi čitatelji sami pripomogli k izvršitvi prvo anketo kažejo, da je med nami misli, saj nam že odgovori na šim ljudmi dokaj zanimanja za list.

«Listek» je sicer pester, a premalo ga je. Po mojem bi moral «Listek» siliti prodajalni žida, ki ima vsega v zalogi.

Kratkočasni in smeju je sedaj odmerjen zadosten prostor. Smešnice so srečno izbrane in tudi uganke so precej trde; opozarjam pa uredništvo na pogreške, ki nastanejo najbrže pri stavljenju in onemogočijo uganke.

Tako smo na zadnji strani Prelistali smo le površino, a že po tem pregledu lahko spozna vsak, da je revija vredna naziva, ki ga nosi, in tudi vredna, da jo naše ljudstvo podpre. Najboljša podpora pač je naročnina; zato naj ne bo hribe v naši deželi, ki bi ne poznala «Našega Glas».

D. M.

Rojstva, smrti in poroke v Trstu

Rojeni: 12;

mrtvi: 7;

poroke: 1.

Iz tržaškega življenja

Žalosten slučaj

Pred par tedni je 30-letna Antonija Degraassi, stanujoča v ulici Cesare Battisti št. 27, vzele iz umobolnice pri Sv. Ivanu svojega 16-letnega sina, ki se je delj časa zdravil tam; menila je namreč, da se je njegovo stanje že zadostno zboljšalo, da ga lahko brez skrbi neguje doma. Toda nesreča na mati se je brido varala. Včeraj predpoldne je fant, ki tekem par tednov ni pokazal nikakega znamenja svoje bolezni, začel nenadoma spet noreti; v napadu blaznosti je začel prevračati in razbijati pohištvo, razno kuhinjsko opremo, lonce, kozarce, Sipe itd. Naposled je pograbil kuhinjske klešče ter začel z njimi divje udrihati po materi. Na hrup in vpitje nesrečne ženske so prihiteli ljudje, ki so telefonirali za pomoč rešilni postaji. Kmalu nato so prihiteli na lice mesta zdravnik in dva postražnika, ki sta ukrotila in zvezala mladega blaznega, dočim ga zdravnik medtem podal potrebno pomoč Dgrassi-jevi; obvezal ji je razne poškodbe po glavi in rokah, ozdravljive v 6-8 dneh. — Nato je bil nesrečni fant prepeljan v bolnišnico za umobolne pri Sv. Ivanu.

Dve nezgodi pri delu

Včeraj popoldne je prišel iskat pomoči v mestno bolnišnico 37-letni mizar Leopold Inzek, stanujoča na Kontovalec št. 157; imel je zlomljeni dve rebri. Mož je povedal, da je preteklo soboto, ko je delal v mizarški delavnici Spangher v ulici Pietà, padel z lestve ter se poškodoval na navedeni način. Bil je sprejet v kirurški oddelek.

Ko je 50-letni težak Lovrenc Pecchiar, stajouč v ulici Bologna in Monte št. 421, včeraj popoldne hotel odmašiti v skladišču družbe «S. A. F. E. M.» v ulici Molinigrande posodo za kisik, mu je gumijast zamašek priletel v levo oko in ga zadel tako močno, da mu je ranil roženico. Mož je dobil prvo pomoč v mestni bolnišnici, kamor ga je spremenil neki tovariš. Zdravit se bo moral kake tri tedne.

Slaba kupčija

Vdova Pija Amadei, stanujoča v ulici F. Denza št. 8, je nedavno sklenila kupiti neki bufet na trgu Cavana, za katerega je lastnik zahteval znesek 60.000 lir. Cena se je sicer zdela precej visoka, toda kljub temu je vdova s posredovanjem nekega mešetarija sklenila kupčijo. Po

sklenjenem dogovoru je oddala lastniku 8000 lir are, v kateri je bila vžeta tudi provizija za posredovalca v znesku 3000 lir, nato je še podpisala dve menici za skupni znesek 52.000 lir. Toda par dni pozneje, ko so šli k notarju, da jim izstavi predpisane listine, je prišlo na dan, da lastnik bufeta v resnici ni več... lastnik, kajti oprema v bufetu je bila že zarubljena do sleherne stolice. Na podlagi te ugotovitve je Amadejeva zahtevala nazaj svoj denar. Toda ker ni mogla priti do njega, je naposled javila zadevo sodni oblasti, ki je odredila aretacijo lastnika bufeta in mešetarija.

Tržaško sodišče

Tihotapstvo tobaka

Pred sodnim dvorom šeste sekcije tržaškega kazenskega sodišča je stalo včeraj devet oseb. So to Adolff Marion, star 39 let, Marcel Trevisan, star 28 let, Rozina Bertok, rok. Caputti, star 30 let, Antonio Bregant star 60 let, Marija Sahich, stara 55 let, Hermina Trevisan, stara 23 let, Virgilij Siroli, star 19 let, Karl Covach, star 32 let in Magdalena Novacovich, stara 43 let.

Obtoženi so, da so tvorili prav-

cato tihotapsko društvo in predelovali tobak v Marju in tobak za cigarete, za kar je Trevisan imel potrebne stroje. Vrhutega so nakupovali tobak tatinkega izvora. Nekateri izmed obtožencev so imeli pri pretekavi doma vodje množice že narezane tobake, ki so tudi surovega tobaka.

Vsi obtoženci tajijo, kar so tokom preiskave na splošno priznali, je Trevisan priznava, da je kupil stroj za rezanje tobaka in ga uporabljal.

Obtoženci je zalotil kapetan finančnih stražnikov Tricoli, ki je tudi zaslišan na obravnavi. Ta potrdi vse, kar so obtoženci pod njim izpovedali, tako da pride do glasnega prepira med njim in obtoženci, ki protestirajo, češ, da je priča spisal zapisnike zasliševanja kakor je sam hotel in da so oni morali te zapisnike podpisati.

Druhih prič ni na obravnavi. Branila sta obtoženci v kolegiju odv. Kezich in odvetnik Robbal. Sodni dvor je obsodil Mariona na 1 leto ječe in 1355 lir globe; Trevisana na 7 mesecev ječe in 1355 lir globe; Caputti na 7 mesecev ječe; Breganta na 7 mesecev ječe; Marijo Trevisan na 6 mesecev ječe; Hermina Trevisan na 6 mesecev ječe; Siroli na 6 mesecev ječe in Covacha na 1355 lir globe. Novacovich je sodni dvor oprostil radi pomanjkanja dokazov.

Obtoženci so vložili priziv.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Nov seznam cen najnavadnejšim živilom, določen od mednarodnega odbora

Mednarodni odbor je določil na svoji zadnji seji sledeče cene najnavadnejšim živilom:

Boljši svetlikajoči so riž (maratello brillato) L 2.40 kg — navadno očiščen riž L 2 kg — izviren svetlikajoči so riž 2.20 — riž, ki se ne sveži (camolino) L 2.60 — navadno testenine 2.60 — boljše vrste 2.80 — napoletanske — 3.40. — Sir (reggiano) iz leta 1926 L 20. — isti iz leta 1927 L 15 — sir (parmigiano) iz leta 1926 L 20, iz leta 1927 L 15 — bovski sir iz leta 1927 L 9 kg. — Meso goveje I. vrste iz prednjega dela L 6.40, iz zadnjega 7.60 — II. vrste iz prednjega dela L 5.40, iz zadnjega L 6.60. Teletina I. vrste iz prednjega dela L 7.80, iz zadnjega L 9.20 — II. vrste iz prednjega dela L 7.40, iz zadnjega L 8.80. Trska (labrador) 3.60 — francoška «Lay» 3.60 — polenovka (Hammerfest - Zimmastren) 5.60 — «Bergen I. Westre» suha 8 — tun na olju L 20 — navadno oljno olje L 8 — boljše L 9 — najboljšo L 9.50 — semensko olje L 5.60. — Mleko v razprodajalnicah in mlekarah L 1 — prineseno na dom L 1.10. — Sladkor v kristalih L 6.60 — zmlet sladkor 6.80. — «pil» 6.80 — surova kava «Portorico» L 33. — domača slanina (v velikih kosih) L 9.40 — ameriška slanina 8 — ameriška mast L 8 — domača mast L 8.40. — Navadno surovo maslo L 14.50 — koroza moka L 1.40 — fižol (mandoloni ali verdoni) L 2 — fižol (coks navaden) L 2.40 — leča L 2.40 — sveža jajca prve vrste (kos) 0.50 — domač krompir L 0.70 — uvožen krompir 0.60 —.

Opozarjajo se vnovič trgovci, da morajo strogo paziti na to, da imajo na vidnem kraju v izločbi ali pa v notranjosti trgovine seznam cen, ki mora biti vidimiran od trgovske federacije.

Obisk na mirenem letovišču

Mirenko vojaško letovišče je obiskal te dni general Piero Obizzi, poveljnik padovanske zračne cone.

Predavanja o kurilnem plinu

V dneh 23. in 24. t. m. bo g. O. Torazza iz Milana predaval ob 18. v dvorani bivšega občinskega sveta o praktični uporabi kurilnega plina. Dokazoval bo, koliko bolj ekonomičen in v zdravstvenem oziru boljše je sistem kurjenja s kurilnim plinom v kuhinjah, kakor pa z drvmi. Vstop k predavanju je prost.

Izginila je z doma

Včeraj se je javil na kvesturi neki Olindo Orlandi, stanujoč na Gradu št. 48, ter je naznanil, da je nenadoma izginila z njegovega doma nekakinja Ferdinandina Ondara, ki je z njim živela. Kvatura sedaj poizveduje zanjo.

Iz tatinskega dnevnika

Na južni goriški železniški postaji so otroci pobrali iz nekega zaboja, kateri se je nahajal na odprtem vagonu, nekaj sto ilustriranih razglednic. Otrokom so bile razglednice zaplenjene.

Ponoči so vdrl v stanovanje nekega Franca Reja iz Doljen v Brdih neznan zlikovci in mu marsikaj dobrega odnesli, zakaj škodovali so ga za več kot 1000 lir.

Izpred sodišča

Zastoj — se tudi z vlakom ne vozi

Šest mesecev zapora je zahteval državni pravdnik cav. Gaspari za Humberta Mullonija, starega 27 let, iz Trsta, ki ga je zalotil miličar v vlaku med Kanalom in Gorico brez voznega listka in brez

denarja v žepu in ga radi teh stvar, ri aretirali. Sodišče pa ga je včeraj kaznovalo le na 50 lir globe. Draga je bila vožnja!

O gnjatih in o kokoših, o ženski, ki ne dela prav, ter o tem, kako so nekoga skrivali v hiši in kako so se za vse to pozanimali orožniki

Prvo se je zgodilo v Gradnem v Brdih. Skozi okno so vdrl lačni tatovi v hišo s št. 45 in ki je last Stefana Rusijana, ter od tam odnesli kar celih šest gnjat in še nekaj drugega svinjskega mesa v vrednosti 900 lir. Pa je šla letina! Tatovi so izginili kot kafe. — Istotako lačni so morali biti oni tatovi, ki so se po noči spizlali v kurnik P. Maras iz Steverjana št. 210 ter ji odnesli sedem kokoši. — V Idriji se so pozanimali orožniki za L-vanko Suligoi, staro 29 let, ker je na sumu, da je povzročila splav. Morala bo pred sodišče. — V bližini Sv. Lucije je zelo poznan famozni Ivan Krapež iz Tribuše, ki ga orožniki že dalje časa iščejo. Te dni so zvedeli, da se skriva na Prapetnem v hiši Marije Podobnik vd. Skok. Hoteli so ga zalotiti, ko pa so prišli pred hišo omenjene, ta ni hotela takoj odpreti, pač pa je hotela vedeti, kdo je pred hišo ter dala na ta način priliko — vsaj tako sumijo orožniki —, da je nekdo, ki bo najbrž Krapež sam, zbežal skozi stranska hišna vrata v bližnji gozd. Orožniki so radi prikrivanja zločina zaprli sinova Podobnikove, in sicer Dominika, starega 27 let, ter Franca Skok, starega 23 let. Vse so naznanili sodniški oblasti.

Žganjekuharji

Pred goriškim kazenskim sodiščem so se včeraj zagovarjali štirje obtoženci iz Erzelja nad Vipavo. Bili so to Maks Ferjančič, star 50 let, njegova dva sinova Maks in Herman ter Jožef Čehovin, tudi 50 let star. Obtoženci so bili, da so kuhali žganje brez dovoljenja. Finančni stražniki so namreč zasledili v neki zapušeni bajti v bližini Ferjančičevega doma veliko množino tropin ter hotel za žganje kuhati. V Ferjančičevi hiši sami pa 13 vreo tropin. Obtoženci pravijo, da so nedolžni. Oče sploh ne ve nič o vseh stvari. Sinova pravita, da jima glede kotla in tropin v zapušeni hiši ni nič znano, doma so pa hranili 13 vreo tropin, katere so od nekoga kupili, ter jih hoteli nato prodati v Vipavo zadružni žganjekuharji. Čehovin pa pravi, da je prišel takrat, ko so ga prijeli finančni stražniki, k Ferjančiču po cigarete.

Finančni stražniki, ki nastopijo kot priče, pravijo, da so napravili preiskavo in našli tropine. Čehovina pa da so zato prišli, ker je hotel bežati, kakor hitro jih je zagledal.

Državni pravdnik zahteva, naj sodišče obsodi vse štiri obtožence vsakega na 6 mesecev zapora in na 1740 lir globe.

Sodišče je nato na sledeči način razsodilo. Obsodilo očeta Maksa Ferjančiča in Jožefa Čehovina vsakega na 3 mesece zapora in na 1740 lir globe. Sina Maksa radi ne še dovršene polnoletnosti na 2 meseca in 15 dni zapora in na 1440 lir globe, mlajšega sina Hermana pa na 1 mesec in 15 dni zapora ter na 1150 lir globe.

Ko je tolmáč razložil obtožencem, kako so jih sodniki kaznovali, se je oče zavzel: «Zekaj? Pritočil se bom!» in je vložil priziv.

Obtoženci, da je po lastni krivdi povzročila smrt svoje hčerke

Stefanija Zbogar iz Banjšice, stara 35 let, je bila obtožena, da je dne 15. oktobra 1927 povzročila po-

Jugoslovanski ministrski predsednik v Zagrebu

ZAGREB, 18. Danes ob 10.5 je prišel semkaj s spitskim brzovlakom ministrski predsednik Vukitchević s svojo rodbino. Na postaji so ga sprejeli zastopniki občine, trgovinske zbornice, policijskega ravnateljstva in radikalne stranke. Tekom dopoldneva se je udeležil konference radikalnih pristašev in sestanka v zagrebški trgovinski in obrtniški zbornici. Ob 12.15 je načelnik vlade odpotoval z brzovlakom proti Beogradu.

Koncertna turneja ljubljanske «Glasbene Matice» po čehoslovanskem

LJUBLJANA, 18. Pevski zbor «Glasbene Matice» v Ljubljani se odpelje jutri na koncertno turnejo na Čehoslovansko in Dunaj. Priredil bo 8 koncertov, in sicer v Budjevicah, Pisku, Plzeňu, Pragi, Olomucu, Brnu, Bratislavi in končno še na Dunaju. Koncert v Pragi se bo vršil v torek, 24. aprila, v Smetanovi dvorani «Obecnega doma». Ta koncert se bo oddajal tudi s praške radiopostaje. Pevski zbor «Glasbene Matice» se povrne v Ljubljano v sredo 2. maja.

Strahovit požar

TOKIO, 18. Na severnem Japonskem, v Hirosaki, je divjal silen požar, ki je uničil okrog 1000 poslopij.

Potres v Južni Ameriki

Več krajev v južni Mehiki porušenih - 40 Indijancev v Peruju izgubilo življenje

VERA CRUZ, 18. Predvčeršnjim se je pojavil v južnem delu Mehike silen potres. Nekateri naselbine v državi Oaxaca so se porušile. V mestu Oaxaca, kjer je bil potres še posebno močan, se je podrl več poslopij. Vasi Pinoteca in Texipepec sta se skoro docela sesuli.

RIO DE JANEIRO, 18. Radi silnih potresnih sunkov, ki so se občutili v pokrajinah ob Rio Grande del Norte, so se pretrgale vse telefonske in brzojavne zveze. Zato se je tu o potresu zvedelo komaj včeraj. Potres je napravil veliko škodo v pokrajinah Uniao, Portenho, Limociro, Russias, Mora in Danova. Podrobnejših poročil doslej ni.

LIMA (Peru), 18. V južnem delu republike je povzročil potres veliko škodo in mnogo človeških žrtev. Z gor so se utrgle silne skale in plazovi. Vse zveze so pretrgane. Ljudstva se je polastila huda panika in je zapustilo domove. Število človeških žrtev se še ni moglo točno dognati. Glasom uradnih poročil iz Mancusanija v pokrajini Punu je izgubilo življenje 40 Indijancev. V Ollacheji so 4 človeške žrtve. V Iltui so nekateri pogumni možje rešili dva otroka in eno žensko iz majajoče se hiše, ki se je takoj nato tudi res podrla.

Politične beležke

Deset let čehoslovanske republike

Spomenik prvemu čehoslovanskemu vladarju

Na čehoslovanskem so se že začele proslave povodom desetletnice postanka svobodne čehoslovanske republike. Svečanosti se bodo stopnjevale v prihodnjih mesecih. Tako bo na pr. meseca maja manifestiralo v Pragi 200.000 poljedelcev, v Brnu se bo otvorila velika razstava o svobodni kulturi. Svoj vrhunec pa bodo dosegle proslave dne 28. oktobra na dan proglastitve čehoslovanske samostojnosti.

Pa že sedaj se čehoslovanski listi ter politične in kulturne organizacije spominjajo s članki, s predavanji in prireditvami onih dni, ko so se odigrali važni dogodki za čehsko zgodovino in za osvoboditveno gibanje. Tako so se spomnili tudi 13. aprila, ko so se pred desetimi leti v Smetanovi dvorani praškega občinskega doma zbrali zastopniki vseh slojev in krogov čehskega naroda in položili svečano prisego, da so bodo borili za pravico in za osvoboditev čehoslovanskega naroda. Besedilo prisega je na onem zgodovinskem zborovanju prečital nestor čeških pisateljev, znani češki zgodovinar Alojzij Jirasek.

Namih «Nacionalne prisega» je bil, naglasiti solidarnost čehoslovanskega naroda s čehoslovanskim pokretom za osvoboditev v inozemstvu ter vzbuditi v narodu vero v idejo nacionalne svobode. Tej zaprisegi čehoslovanskega naroda so prisostvovali tudi zastopniki Jugoslovenov. V njih imenu sta govorila dr. Ante Pavelić in dr. Anton Korošec. Zastopniki obeh narodov so si takrat obljubili, da se bodo skupno borili za svoboditev in si pomagali po geslu: «Zvestoba za zvestobo, kri za kri».

Na predvečer obletnice nacionalne zmagave so se začele ljubljanske

svečanosti. Čehoslovanski poljedelci so osnovali odbor za postavitev spomenika v Pragi ustanovitelju prve čehoslovanske dinastije kralju Přemislju Oraču, katerega je narod — kakor pravi polihistorična legenda — pozval na češki prestol v prvi četrtini VIII. stoletja naravnost od pluga, z zemlje, ki jo je obdeloval v okolici Stednice pri Usti nad Labo. V maju t. l. se bo odprli povodom kongresa čehoslovanskih zemljoradnikov v Pragi grandiozen spomenik Přemislju Oraču. Spomenik bo simboliziral nadaljevanje čehoslovanske narodne tradicije od Přemisllove dobe do danes, tradicije, ki jo je za 300 let nasilno prekinilo nemško gospodstvo nad staročeskimi zemljani. Zanimivo je, da je bila dinastija Přemisllovcev ena najbolj krepkih, največ časa ohranjenih evropskih dinastij, zakaj rod Přemisllovcev je vladal nepretrgano skozi celih 600 let.

Na nekem polju v okolici Stednice v severozapadnem delu Čehoslovake, na mestu, od koder je po ustnem izročilu prišel Přemisl Orač od pluga na prestol, se nahaja spomenik: plug na visokem podstavku. Na tem podstavku se nahaja napis: «Od tod je od pluga bil Přemisl pozvan za vladarja». Ta spomenik je bil postavljen že leta 1841. Spomenik v Pragi bo torej drugi spomenik ustanovitelj česke države Přemislju.

12. t. m. so zastopniki čehoslovanskih kmetijskih organizacij skupno s člani poljedelske stranke poljedelskim ministrom Srdinkom, vojnim ministrom Udrzlem, predsednikom parlamenta Malipetrom in z zastopnikom predsednika senata Donatom položili vence na spomenik Přemisa Orača. Svečanosti so se udeležili tudi zastopniki nemškega kmetijskega prebivalstva, ki so na ta način manifestirali svojo solidarnost s čehoslovanskimi zemljoradniki. Poleg tega so bili pri ceremoniji navzoči tudi mnogi zastopniki čehoslovanskega, nemškega in inozemskega tiska.

Kancelar Seipel na oddihu.

Avstrijski kancelar dr. Seipel se že več dni nahaja v Karlovih Varih na oddihu. Ostal bo tam do 2. maja. Za časa njegove odsotnosti vodi kancelarjeve posle podkancelar dr. Hartleb, vendar pa si je dr. Seipel pridržal pravico odločati o vseh važnejših političnih vprašanjih. V to svrhu je bila vpostavljena stalna kurirska služba med Dunajem in Karlovimi Vary. Koncem pomladi bo dr. Seipel odpotoval z večjo skupino katoliških akademikov v Palestino.

Nemci in poljski koridor

Nemci so začeli v poslednjem času voditi prav živahno propagando proti takozvanemu poljskemu koridorju do Baltičkega morja. Propaganda se vodi, kakor je razumljivo, predvsem v inozemstvu. Tako je pariški «Soir» začel objavljati dolgo vrsto člankov, v katerih se Robert Tourly poteguje za revizijo vprašanja poljskega koridora in zahteva, da se koridor vrne Nemčiji, tako da bi bila vzhodna Prusija spet združena z nemško republiko, obenem pa naj bi se poljski trgovini zagotovil svoboden pristop k morju. Podobne članke je objavil tudi socialistični «Oeuvre».

Pa ne samo na Francoskem, tudi v Angliji in Ameriki se je začela propaganda proti koridoru. V tem smislu je začel nastopati angleški liberalni poslanec F. C. Linfield v londonski «The Nation and Atheneum» ter v newyorškem «The Current History».

Takšno pisanje inozemskih listov je dvignilo na Poljskem seveda mnogo prahu. Poljski tisk poziva merodajne kroge, naj bi preprečili novo nemško

svoji lastni nepreviđenosti smrt svoje petletne hčerke Marice. Pustila da je otroka v kuhinji, kjer je gorel na ognjišču ogenj, ter se sama oddaljila iz kuhinje. Otroček je zlezel za ognjišče in padel v ogenj ter se tako opek, da je kmalu umrl.

Predsednik: «Ali se je otrok z drugimi otročki igral v kuhinji?»

Zbogor: «Ne, na dvorišču so se igrali, ko sem jih pustila in šla po vodo. Prepovedala sem jim, da bi šli v kuhinjo, kjer je gorel ogenj. Ko sem nato zaslišala vpitje, sem prišla in našla otroka skoraj v plamenih, obleka se mu je bila vnela. Hitro sem ga zavila v rjuho in pogasil ogenj. Se sama sem se opekla po rokah.»

Predsednik razloži, da je izvedenec ugotovil, da se je otrok smrtno opek, in na podlagi teh oprekov dvajset ur po usodnem trenutku umrl.

Kot priča nastopi tudi Emica Zbogor, petletna drobčkana punčka, ki je prisostvovala nesreči. Emica je luškana punčka, pa tako drobčkana in majčkana, da je vel predsednik, naj jo postavijo na stolico stoji.

Predsednik: «Znaš italijansko?» Emica, ki drži prst v ustih, odikima z glavo. Tudi koliko let ima, ne ve. Nekaj časa sramežljivo molči, nato pa pove, da so se igrali z drugimi otroci na dvorišču. Ko pa je šla Maričina mama po vodo, so se spazili v kuhinjo.

«In kaj je bilo potem?»

«Marija je šla k ognju, in je zgorela.»

«Ali vam je Maričina mama zažalala, da ne smete v kuhinjo?»

«Da, rekla je, naj ostanemo na borjaču.»

Emičina mama Alojzija Zbogor pove, kako je njena hčerka prišla domov vsa zasopljena in prestrašena, češ, da je Marica zgorela. Ko je ona nato stekla k Zbogorjevim, je našla Marico že seleno.

«Ali je Zbogorjeva skrbela za svoje otroke?»

«Da, vedno je skrbela zanje.»

Brigadir ne pove nič posebnega, državni pravdnik zahteva oprostitve radi pomanjkanja dokazov. Pridružuje se mu odv. Pagliola, nakar oprosti sodišče Zbogorjevo radi pomanjkanja dokazov.

O «kofetu», ki ga je starica nosila čez mejo

Iz Breznice je doma, rojena pa je v Stari vasi (Jugoslavija). Piše se Marija Govekar in je že stara. Ker stanuje v bližini meje, jo večkrat prime izkušnja in tiho-tapi kavo in saharin. Tako vsaj je pripovedoval finančni brigadir sodnikom včeraj, ko se je morala Govekarjeva zagovarjati pred njimi, ker je bila obtožena, da je šla brez potnega lista v Jugoslavijo in od tam utihotapila 3 kg kave.

Predsednik: «Ali ste res to napravila?»

«Vejo, kofè sem nesla iz Breznice v Idrijo neki svoj prijateljici. Dohila sem kofè v Breznici, nisem ga prinesla čez mejo. Med potjo so me prijeli in mi rekli v neki baraki, naj rečem, da sem kofè prinesla iz Jugoslavije, potem da me bodo spustili. In tako sem jim rekla, da sem ga kupila v Zireh. Pa ni res.»

Predsednik: «Kako pa je prišla kava v Breznico?»

Obt.: «Neki otrok ga je (kofè) prinesel.»

Preds.: «Kje pa se nahaja Breznica, v Italiji ali v Jugoslaviji?»

Obt.: «V Italiji.»

Preds.: «Kako pa je to, da ste rekli preiskovalnemu sodniku, da ste šli v Jugoslavijo dan prej, ko so vas prijeli?»

«Saj sem tudi šla, pa kave nisem prinesla.»

«Kako ste pa šla čez mejo? Ste imela potni list?»

«Legitimacijo sem imela.»

«Legitimacijo? Morda istovetno?»

Odv. Pagliola: «Okrog meje imajo ljudje posebne legitimacije, da gredo lahko čez mejo in nazaj.»

Tolmač Tuta: «To so obmejne izkaznice.»

Obtoženka privleče iz žepa izkaznico.

Predsednik si jo natančno ogleduje.

«Kje ste pa nosila kavo?»

«Tu spodaj skrito.» Pokaže ob bleda. (V dvorani smeh.)

«Zakaj pa ste jo skrivala?»

«Ker sem vedela, da se ne sme nositi kofeta.»

Finančni stražnik pove, da je bil že večkrat opozorjen na to osebo, češ da rada tihtaji čez mejo. Takrat pa so jo prijeli. Malo preveč na široko je hodila. In kmalu se je izkazalo zakaj. Zvedel je tudi, da je šla čez mejo nepravilnim potom.

Predsednik: «Kako to, saj je imela obmejno izkaznico.»

Finançar: «Tisto že, toda s tisto izkaznico smejo čez mejo obmejni ljudje le skozi gotove prehode in ob gotovih urah. V dotičnem kraju bi morala iti čez Osojino. Ona pa je šla po stranski poteh.»

Državni pravdnik zahteva, naj sodišče obsodi obtoženko na 6 mesecev zapora, na 530 lir globe.

Zagovornik pobija.

Sodišče pa obsodi obtoženko radi tihtopstva na 79 lir in 20 stotink globe, oprosti jo pa obtožbe, da je šla brez potnega lista čez mejo, radi pomanjkanja dokazov.

Ivan Sovdat toži svojo ženo

Naši čitatelji se bodo gotovo že spominjali na žalostno tragedijo, ki jo je doživel krmar in mesar Ivan Sovdat iz Idrekega, in katere epilog se je izvršil na zadnjem zasedanju goriske porote. Sovdat, ki je iz ljubosumnosti streljal na svojo ženo in smrtno ranil njenega ljubimca Ivana Manfreda, s katerim ga je žena varala, je bil od gorških porotnikov oproščen. Sedaj pa prihaja novica, da je Sovdat vložil proti svoji ženi Rozaliji Uršič tožbo radi prešuštva, zahtevajoč ločitve.

PRAPROT

Smrtna kosa

Včeraj smo pokopali Frančiška Gabrovca, najstarejšo žensko v naši vasi. Dosegla je precej lepo starost 84 let. Do pred kratkim je bila še precej dobro pri moči in je tudi vedno delala in skrbela, dokler je bila zdrava. Torej prava kraška korenika. Isti dan kot gorijenjenja je umrl v Sempolaju tudi en otročič. Kakor izgleda, do imela letos smrt dosti obilnejšo žetev ko lansko leto. Že do sedaj bo kmalu dvakrat več smrtnih slučajev v našem vikarijatu kot lanskega leta.

Da ne bomo demografsko nazadovali, si želimo le, da bi bilo dosti več rojstev kakor smrtnih slučajev, česar do sedaj žalibog ne moremo ugotoviti.

AJDVOŠČINA

Smrtna kosa

Pred dnevi nas je zapustil komaj 32-letni Ivan Pipan. Bil je po poklihu mehanik in bratranec znanega ajdvoškega telovadca Edvarda Kalina. Pobrila ga je jetika, katero si je bil nakopal pri vojakih, in sicer v ruskem ujetništvu. Bil je zelo delaven in priden, eden prvih telovadcev v Ajdovščini.

Pogreb pokojnika se je vršil v petek popoldne ob 4. Udeležba je bila zelo velika in je pričala, kako priljubljen je bil Pipan pri vseh Ajdovcih. Pevec so mu zapeli v poslednji pozdrav «Blagor mu!».

«Miserere» in «Oj težka pot». Na pokopališču se je razlegla žalostna «Vigred» in razlila s svojim melanholičnim napevom žalost v pobita srca vseh, ki so blagega Ivana spremljali k zadnjemu počitku.

Solze pa so stopile pričujočim v oči, ko je stopil k grobu tovarš Branjnik ter z ginenim glasom spregovoril te kratke besede: «Predragi Ivan, sprejmi v imenu nekdanjih tovarišev telovadcev zadnji pozdrav!»

Zdelo se je celo, da narava sama sočustvuje z ljudmi. Kajti ko so pevec zapeli pred pokojnikovo hišo «Strasti ne buči vihar», se je nebo razljudilo, zagrmelo in je vili se je polna dežja.

ROUTE NAD VOLČANI

Smrtna kosa

Pred nekaj dnevi je preminul v naši vasi Luka Jug, največji kmet v okolici in najuglednejši mož v Rutah, splošno priljubljen in spoštovan, ne morda zato, ker je bil bogat, pač pa zato, ker je bil priden in skrben gospodar. Nepritačkano ga je potrla smrt, še krepkega in močnega. Pokojnik je bil večkrat v občinskem odboru, dokler je odbor še obstajal. Kot tak je bil poštvovalen in je s svojimi modrimi sveti znal marsikaj koristiti občini. Kot mož v življenju pa je bil resnega značaja, tih in previden, zlasti pa vztrajen. Gledal je z jasnim in upajočimi očmi v bodočnost, kot mora gledati vsak kmet. Če zaželjenega uspeha morda ni dosegel, nič ne de, dotakali ga bodo morda njegovi nasledniki, ki bodo živeli po njegovih vzorih in delali po njegovih vzgledih. On pa naj počiva v miru, utrujen od skrbi, dela in težav, tam doli ob Soči naj počiva pri Sv. Danilju. Domatin naš najiskrenejše sozljaje.

TOLMIN

Padanje rojstev

Povprečnež bi se stvari, ki jo mislimo izraziti, skoraj smejal. Vendar pa bi moral biti tudi ta smeh, ki bi se prikadel na naše ustne, tako trpek in žalosten, da bi ga nemudoma umaknili, kakor hitro bi se ga zavedali. Stvar je namreč tale: Ob letošnjem blagoslovljanju krstne vode se je ugotovilo, da bi uporabili, če bo šlo tako nadalje, z rojstvi, komaj kakor tričetrt litra vode do prihodnje velike noči. Kar bi bilo več, bi ostala za prihodnjo veliko noč, da bi pri blagoslovljanju ne bilo treba nove nahvati. Zelo žalostna je vsekakor ta ugotovitev. Skoraj nepotrebno je dalje razpravljati o njej, ker nam že dejstva sama dovolj jasno pričajo. Izgovarjalo bi se s slabim gospodarskim stanjem, s preobilnostjo, z izseljeniškim zaprtjem, toda bili sami izgovori, ki bi v veliki meri ne odgovarjali resnici in bi sami sebe z njimi slepili. Naše gore se hočejo modernizirati, to je glavna stvar. Prvi in najžalostnejši znak modernizacije pa naj bo padanje rojstev. Vse ono, kar bi naj bilo plemenitega, kar naj bi bilo človeškega, naj se zažre. Na dan naj stopi ona «blazna komadnost», ki jo hoče trpki, brezrazni «moderni svet». Kot Jeremija, bi danes človek zaklical nad to in ono družino: «O očete, o matere, kje so vaša otrovska in materinska srca, kje je plemenito nagnjenje, kje so človeške dolžnosti, tako svete in neoskrunljive. Trpk po je razočaranje, ko se nešteto glasov izgubi kot «glas vpločega v puščavo».

IDRIJA

Stanje čipkaric v našem mestu.

Mnogo dopisov o tem predmetu sem že našel v «Edinosti» in mislim, da ne bo odveč, če podam tudi jaz nekakšno sliko o položaju, ki vlada med čipkaricami in onimi, ki trgujejo z njihovimi izdelki. To pa radi tega, ker je stanje je važne obrti precej omajano. Čipkarstvo je bilo še do nedavnega časa na trdni podlagi in zaslužek dobre čipkarice je bil še do nedavnega važen faktor v prehrani družine. To ugodno stanje pa se je zadnje čase začelo izpreminjati in je danes na zelo žalostni stopnji. Mnogo čipkaric je radi tega opustilo klekljanje in si poiskalo drugo opravilo. Tega stanja je nekoliko krivo to, da se na trgu pojavlja vedno več tovarniških čipk, ki skušajo izpodkopati cene domačim izdelkom. Nadalje so padle cene našim izdelkom do naravnost porazne nižine.

Padanje cen je imelo za posledico popolno brezbržnost od strani čipkaric. Poleg tega pa so močno prizadete tudi kupčevalke in sicer z različni ukrepi od strani oblastev. Ti ukrepi so bili v mnogih slučajih sicer zelo potrebni, a želeli bi bilo, da se stanje čipkaric v našem mestu in okolici kolikor mogoče izboljša, ker v nasprotnem slučaju ne bo prizadeta samo naša

čipkarska obrt, ampak tudi mnogo drugih.

E. I.

Vesti iz Istre

IZ DRAGE

Na velikonočni ponedeljek pri naši je naš častiti gospod župnik Josip Knave vzel slovo od nas. — Kratek je bil njegov poslovilni govor, pač pa jednat, tako da je vsakomur segal v dno duše. Služboval je pri nas okrog 15 let na splošno zadovoljstvo vseh. Spoštovani smo ga kot pravega in vestnega duhovnika, kar je tudi v polni meri zaslužil. Bil je dušni pastir v vsakem oziru vzor svojem stanu in spoštovanja vrednega značaja. — Sreča mu ni bila mila, da bi doživel državljanstvo, in radi te ovire je — odšel. Ohranili ga bomo v najboljšem spominu in mu kličemo na njegovem novem mestu: Bog Vas živi in Vam poplačaj vse, kar Vam mi nismo mogli povrniti, za časa Vašega bivanja med nami. Dražan.

Znanost in umetnost

Radiofonija

VII.

(Konec)

Troelektrodna elektronska cevka

V zadnjem članku smo spoznali, kako izbornu služijo v radiofoniji tisti silno majhni škrtalčki, ki jih imenujemo elektroni. Ravno radi tega, ker so tako majhni in ker se kretajo v praznem prostoru, sledijo z največjo naglico najmanjši spremembi električnega polja.

V bistvu obstoji delovanje dvoelektrodne elektronske cevice, kakoršno smo zadnjič opisali, v tem, da privlači anoda od netilne žice izpršene elektrone in da nastane tako elektronski tok. Z izpreminjajočo se električno napetostjo anode se jači, slabi ali celo prekine ta tok.

Jasno je tudi, da se mora elektronski tok, ki gre od netilne žice na anodo, izpreminjati, ako ob sicer enaki anodni napetosti in enaki žični temperaturi izpremenimo prostorsko naelektrjenost, ki nastane okoli žice ravno po izpršenih elektroni.

Take spremembe lahko vzbujamo, ako vdelamo v cevko med anodo in katodo še tretjo elektrodo. Ker damo isti navadno obliko mreže, imenujemo jo tudi mrežo.

Iz dvoelektrodne cevice je nastala troelektrodna elektronska cevka ali trioda. In ravno izumu in uporabi triode se moramo zahvaliti, da se je radiofonija tako hitro razvila in razširila.

Naloga mreže je, kakor smo omenili, da oslabi ali ojači ali uniči prostorsko naelektrjenost in da tako vpliva na jakost elektronskega toka od žice na anodo, ki ga hočemo kratko imenovati anodni tok.

Ker mora mreža vplivati na elektrone, ki obdajajo kot oblak žarečo žico, je bližje žici nego anodi.

Ako ni mreže naelektrjena, gredo neovirano skozi njo negativno električni elektroni. Cevka deluje kot navadna dvoelektrodna cevka.

Če pa je mreža negativno električna napram netilni žici, potem odbija ali bolje zavrača elektrone, ki letijo. Radi tega se poveča prostorska naelektrjenost okoli netilne žice in anodni tok se oslabi.

Pri zadostno visoki negativni napetosti mreže zna se anodni tok celo popolnoma prekiniti. Če nam je na tem, da gredo tudi pri večji negativni napetosti mreže elektroni od netilne nitke na anodo, moramo pač primereno povečati anodno napetost.

Ako je mreža pozitivno električna (vedno napram netilni žici), privlačuje od nitke izpršene elektrone in razžene tako oblak elektronov. Nitka izprši lahko nove elektrone: anodni tok se ojačuje. Pri večji pozitivni električni napetosti mreže preide en del elektronov tudi na mrežo. To pa je vsekakor izguba. Radi tega je mreža stalno negativno naelektrjena. Tenu primerno moramo naravno dati anodi večjo napetost, da je anodni tok zadosti jak.

Ko deluje troelektrodna cevka, gre stalno elektronski tok od nitke na anodo. Ako se pri tem izpreminja napetost mreže, se bo radi tega izpreminjala le jakost anodnega toka. Njegova smer ostane pri tem vedno ista. Ker imajo elektroni silno majhno maso in so torej praktično skoro brez vztrajnosti ter tudi ne zadenejo na nobeno oviro, saj se kretajo v praznem prostoru, vpliva sprememba mrežne napetosti nanje hipoma.

Tudi ako se mrežna napetost izpreminja z največjo hitrostjo, se ravno elektroni trenutno po tem spremembah.

Razmeroma majhne spremembe v mrežni napetosti pa povzročajo velike spremembe v anodnem toku. Na tem pojavu sloni tudi uporaba triode kot ojačevala. Predalec pa bi zašel, ako bi hotel v tem okviru natančneje razlagati delovanje triode kot ojačevala. Čitatelju, ki se je morda kdaj bavil s telegrafom, hočem povedati, da primerjamo to delovanje triode najbolje z delovanjem releja.

Troelektrodna cevka pa služi tudi izbornu, da kot najboljši detektor.

Spremembe mrežne napetosti povzročajo spremembe anodnega toka. Toda ob sicer enaki višini skoka ni sprememba vedno enaka, temveč je zavisna od one stalne napetosti, ki jo, kakor smo že omenili, dajamo mreži.

(Dalje na IV. strani)

FERRO CHINA PIGATTI

Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDECI in za OKREVANJE

LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

Ortopedični zavod A. ZECCHI

TORINO - Via Roma 31 I. n. - TORINO

Aparat ZECCHI preprečuje napredovanje

KILE

Gospod ZECCHI!

Resnici na ljubo moram izjaviti, da mi je aparat, ki ste mi ga poslali, popolnoma odpravil kilo, na kateri sem trpela več let, vsa druga sredstva so bila brezuspešna.

Pooblaščaj Vas, gospod ZECCHI, da porabite moje pismo in mojo sliko v katerikoli nameni.

D'ALPAOS SALUTE

Garna D'Alpago (Belluno)

VAŽNO! Vsi deli mnogih povpraševanih, naznanjanih, da to dajal ORTOPEDIK ZECCHI osebno vsa pojasnila v skladu s mestih in dnevi:

Gorica: sredi 2. in četrti 3. maja Hotel "Angelo d'Oro".
Trst: petek 4. maja, Hotel "Moncenisio".
Pola: sobota 5. maja, Hotel "Miramare".
Zadar: nedelja 6. in ponedeljek 7. maja Hotel "Vaporetto".
Reka: torek 8. in sredi 9. maja Hotel "Riviera".
St. Peter na Krasi: četrtek 10. maja Hotel "Rebec".
Udine: nedelja 13. maja Hotel "Italia".
Palmanova: ponedeljek 14. maja Hotel "Rosa d'Oro".

P O D L I S T E K

W. J. KRIŽANOVSKA:

Pajčevina

Roman v štirih delih

Iz ruščine prevedel I. V.

Po večurni, mučni duševni borbi je vstal bled in potrt, toda sklenil je, da do dna izpije čašo gorja; mora zbrati vse svoje moči in za vsako ceno skriti svojo sramotno slabost. Sreča je bila izgubljena, toda čast in dostojanstvo je treba rešiti.

Ko je Zagarin spremlil nevesto, se je napotil k svoji sobi. Med potjo je zagledal neko sobo odprto. Janina je stala na pragu, napol skrita za zaveso, in se ni ganila, ko je šel mimo; toda pogled, s katerim ga je ošinila, je bil takšen, da se je knez zgrozil.

Vrnil se je v svojo sobo v skrbih in nemiren, toda namesto da bi zaspal, je začel hoditi po sobi; izraz smrtnobleda Janininega obličja ga je vznemirjal. Zdal je preklinjal svoje nesramno dejanje, ki ga je predalo v roke teli nesramnici, katera ga je spretno omrežila in ki se mu utegne drago odkupiti.

V sobi mu je bilo soparno, zato je odprl na stečaj vrata na balkon, po katerem si prišel v vrt. Sveži, blagodišeči nočni zrak je nekoliko po-

živil kneza, toda odprl je še okno, sedel poleg njega in se zamislil.

Suštenje krila po stopnicah, ki so vedle navzdol, je prebudilo kneza iz zamišljenosti. Skočil je na noge in videl neko senco, ki je hušnila po balkonu, stopila v njegovo sobo in zaprla vrata za seboj.

V prvem trenutku je bil knez kakor odrevenel, začudeno je motril žensko postavo, ki je bila od nog do glave ogrnjena s temnim plaščem; toda nenavadna gostja je snela z glave kapuho in knez je videl pred seboj Janino.

Bila je oblečena v lahek plašč, obličje ji je bilo blede in ježno, oči so ji besno gorele in ustnice so ji razdraženo podrhtevale.

— Vi ste to, grofica? Kaj pa počenjate, — je resno rekel knez.

— Ali resno mislite, da imam še čast, ki jo moram braniti? Ali pa se norčujete iz mene? — Je vprašala s pridruženim glasom Janina. — Pa to je vseeno! Nisem prišla semkaj, da bi se menila z vami o svojem dobrem imenu, ampak zato, da zahtevam od vas pojasnila glede vašega obnašanja. Kako ste se drznili praznovati zaroko z Milico, potem ko ste me zapeljali in oskrnili? Samo jaz imam pravico do vas!

Prezir in nevolja sta davila kneza in mu zvenela v glasu, ko je odgovoril:

— Vaših očitanih ne priznavam, — je ostro odgovoril. — Nisem vas jaz iskal, ampak vi ste me izmenado presenetili v ustna in z nezaščiteno nesramnostjo ste me zapeljali v nesramno dejanje, ki za iskreno obžalovanjem toda povzročite-

ljica ste bili vi sami. Glede svoje zaroke pa vam povem, da je bila sklenjena pred vašo... usodno preizkušnjo, zdaj pa nimam ne možnosti ne želje, da bi preklical dano besedo.

— Jaz pa vam rečem, da jo boste vkljub temu preklicali, ker ste dolžni s svojim imenom prikriti sramoto, ki ste jo napravili grofici Osjecki, — je odgovorila Janina ter vsa razvnetá stopila k nje-mu s stisnjenimi pestmi.

— Nikoli! Vašemu očetu sem dolžan dati zadostne, če ga bo zahteval, in sem pripravljen se z njim bit, ker priznavam, da nosim odgovornost za svoje dejanje, toda odločno odklanjam ženitev z vami! Pomislite malo in sami presodite, ali morete pri teh okoliščinah upati na svojo zmagoto. Bolje je, če si poiščete drug izhod in si ohranite neodvisnost. Ponavljam, da bridko obžalujem, kar se je zgodilo, priznavam, da sem kriv pred vami in po možnosti želim popraviti svojo krivdo. Vem, da ste brez sredstev in bi se hoteli rešiti samostana, kamor vas nameravajo rodiljati zapreti; pripravljen sem preskrbeti vas, zato vam izročim petdeset tisoč rubljev na takšen način, da ne pade na vas najmanjši sum. Sčasoma se morete omožiti in tajnost nocojšnje noči ostane prikrita za vedno.

Med knezovim govorom je postajala Janinino obličje zeleno. Ni se premaknila, ustne so ji bile stisnjene, roke prižete k prsim, a mračni, vanj vprti pogled ji je gorel s peklensko zlobno.

V sobi je za trenutek zavladala tišina. Nato se je grofica zdrznila, šla z roko preko obličja in tiho izpregovorila:

— Dajte mi ček, sicer me zopet prevarite in se otresete svoje dolžnosti.

V knezu je vzkipelo, obraz se mu je zresnil, toda molče je odprl miznico, vzel iz nje čekovno knjižico, iztrgal list, ga izpolnil in ga prožil gostji.

— Diskontna banka v Petrogradu vam izplača to vsoto. Za slovo pa dovolite, da vam rečem, da vam nisem ničesar obljubil, in vas ničesar prisil v zameno, ampak sem vzel samo to, kar mi je bilo ponudeno. Mislim, da me razumete...

Janina ni nič odgovorila. Prebrala je ček, in ko se je uverila, da je pravilno izpolnjen, ga je stisnila v pest, nadela na glavo kapuho in stekla iz sobe.

— Moj Bog, to ti je sad! Ni še prav zazorel, pa je že tako do kosti pokvarjen, — je mrmral knez ter zaprl okno in vrata na balkon. — Dobro je še to, da sem se je otresel samo z denarjem! No, s tako vztrajnostjo in zvitostjo bo gotovo ulovila moža.

Kakor da se mu je kamen odvalil od srca, je mirno legel v posteljo.

Naslednji dan je naglo minul. Ob osmih je odhajal Igor, a takoj za njim bi morali oditi ostali gostje, ki so prenočevali v Dembovki.

Vse jutro sta ženin in nevesta skupaj preživela ter delala načrte za bodočnost. Za Milico je bil zadosten vzrok ženinega odhoda brzovjarka, ki jo je knez prejel od očeta; pri tem pa je Igor obljubil, da se vrne čez tri ali štiri dni skupaj s starim knezom, če bo le ta zdrav, na vsak način pa ji sporoči dan prihoda.

MALI OGLASI

VAJENEC za trgovino jestvin, iz pošte slovenske družine, stanujoč v bližini Sv. Jakoba, se išče. Prednost imajo z majhno prakso. A. Bauer, via Istria 98. 223

Pri nekaterih takih napetostih povzroči za neznatna sprememba navzgor ali navzdol veliko spremembo anodnega toka: v enem slučaju bi se tok ojačil, v drugem oslabil. Pri drugih mrežnih napetostih pa odgovarja tudi razmeroma veliki spremembi le neznatna sprememba anodnega toka. Napetost, ki leži med prvimi in drugimi, je posebno značilna. Ako se izpremenijo namreč le nekoliko v pozitivni smeri, se anodni tok ojači; ako pa se izpremenijo v nasprotni smeri, se anodni tok skoro nič ne izpremeni.

Če se torej ta značilna mrežna napetost izmenjuje hitro oslabi in ojačuje, se radi tega izpreminja tudi anodni tok. Toda znatne spremembe nastanejo le pri ojačenju mrežne napetosti, dočim ne povzroča slabšanja mrežne napetosti nobene spremembe.

Če torej napetost mreže zanima pod učinkom od antene sprejetih elektromagnetnih valov, učinkujejo na anodni tok samo valovni hribi in nikakor doli. Troelektronna cev se da torej uporabljati kot usmerjevalno in sicer tu specialno kot detektor. Anoda prejema le sunke v eni smeri kakor pri dvoelektrdni cevki. Nosilec teh istosmernih sunkov pa je stalni anodni tok. Skupina takih sunkov deluje na telefonsko opno kot en sam valovni hrib. Serija takih skupin pa povzroči njihane iste.

Troelektronna cevka pa ima pred dvoelektrdno kot detektor še to prednost, da služi obenem tudi kot ojačevalo. Navadno pa ima prejemni aparat poleg triode — detektorja še več triod kot zaporednih ojačeval.

Troelektronna cevka pa se je obnesla tudi kot oddajalo, troelektronna cevka je sploh univerzalna priprava v radiofoniji. Poleg troelektrdnih cevok so v rabi tudi še četveroelektrodne cevke ali tetrode, toda mi hočemo tukaj zaključiti. Naš namen je bil vzbujati v čitateljih zanimanje za ta skoro bajni uspeh človeškega uma. Če smo to dosegli in smo tako zadeli na tisto žilico, ki se imenuje rado-vednost, smo svojo nalogo izvršili.

L. C.

Opelski raketni avtomobil

O poskusu z raketnim avtomobilom (trdka Opel v Rüsselsheimu na Nemškem je pirobčila «Frankfurter Zeitung» ta-le popis:

Pred celo vrsto povabljenih gostov je pripeljala trdka Opel te dneve svoje novo dirkalno vozilo, ki zahteva radi posebnosti svoje sestave vsestransko zanimanje. Povabljeni so videli pred seboj voz, ki sliči po svoji zunanji obliki modernemu dirkalnemu avtomobilu, ki pa nima nobenega motorja. Na mestu, kjer bi moral biti motor, stoji akumulator in navidezno zelo preprosto električno vžigalo. Zato je za najzanimivejši del tega vozila zadnja stena, ki je za dirkalni avtomobil nenavadno visoka in iz katere gleda v štirih vodoravnih vrstah dvanajst debelih kovinskih cevi. Gre pri tem za to, da se izkoristi energija plinov z veliko napetostjo, ki derejo z veliko naglico skozi cev na prsto in ki dajejo v tem telesu, iz katerega uhajajo — v tem slučaju avtomobilu — pogonsko silo.

To načelo je znano vsakomur že pri navadni raketi, v kateri zgoreva smodnik, čigar izgorine (plini) izstopajo sikačoj iz spodnje odprtine in ženejo tako raketo navzgor.

To, kar se je videlo te dneve na Opelskem dirkališču pri Rüsselsheimu, ni nič drugega kakor prenos tega načela iz malega na veliko, vsekakor v taki meri, kakor se doslej še ni bilo poskušalo. Dusevni oče teh poskusov je Maks Valier, znani zagovornik možnosti vozila za vsemerje; on smatra kot močnejše, da se z uporabo raketnega načela prodré v najvišje zračne plasti, da se po tej poti udeležijo prekoceanski poleti in da se končno osvoji tudi brezračni prostor, t. j. vsemerje. V piro-tehniku Sander-ju je imel Valier izkušenelega pomagača, ki je premagal izredno velike tehnične težkote s svojimi novimi raketami, medtem ko ga je trdka Opel zelo poštenovalno in denarno krepko podprla in ki bo izumitelja tudi v bodoče podpirala.

Predstave z novim brzim vozilom so bile zelo prepričevalne, čeprav se ni pri tem dosegla teoretično možna največja hitrost. Električno sta se vžigali dve raketi, ki sta z velikim šumom, z izredno močnim zubljen in dimom dogoreli. Voz je dobil že v osmih sekundah na črti dolgi šestdeset metrov hitrost več kot pet in desetdeset kilometrov na uro, uspeh, s kakršnim se doslej ni moglo po-nagati nobeno vozilo z bencinskimi obratomi. Voznik je moral prenehati s poskusom, ker ni mogel več telesno vztrajati pri tej grozljivo rastoči hitrosti.

Pri tem poskusu ni šlo za to, doseči kak svetovni rekord v hitrosti, marveč za to, dokazati, da se da raketno načelo udeležiti v

praksi. Ko se vžigala priprava pri tem novem vozilu izpopolni na ta način, da bodo rakete enakomerno in druga za drugo po vrsti dogorevale, bomo imeli vozilo, ki bo kos največjim zahtevam. Sicer je pa toliko že jasno, da se uporaba raketnega načela nikakor ne omeji na vozila, ki vozijo tako rekoč po zemlji, po tleh. Prava uporaba prej omenjenega načela tiči v letalstvu. Trdka Opel, kakor tudi izumitelj Valier, sta v tem oziru polna zaupanja v bodočnost. Oba sta prepričana, da bosta že v enem letu dogradila zračno ladjo, s katero se bo dalo prodré v visoke zračne plasti in katera bo omogočila popolnoma varen prekoceanski promet.

Človek je v resnici radoveden, se li bodo v bodočnosti zares vsa ta pričakovanja uresničila. Ker poznamo današnje bliskovito napredovanje, skoraj ne moremo dvomiti o uspehu.

Nov planet

Iz Chicaga v Zedinjenih državah Sev. Amerike prihaja vest, da se vrše na liški zvezdnici, ki je menda najbolj opremljena opazovalnica na svetu, v zadnjih mesecih poskusi, izslediti še neznan planet sistema solčnega sistema, ki obkroža v neznanski daljavi od zemlje naše žareče sonce. Da eksistira v resnici ta planet, ki ga doslej še ni bilo ušlo človeško oko, se domneva že delj časa, toda nobenemu se ni še posrečilo neizpodbitni dokaz, da eksistira poleg sedmih soplanetov naše zemlje še en planet, da ima torej naše sonce devet velikih otrok.

Najskrajnejšo mejo našega solčnega sistema naše domovine v vse-mirju, tvori pot Neptuna, ki obkroža sonce v tridesetkrat večji razdalji kakor naša zemlja. Ta planet je oddaljen od sonca štiri in pol milijarde kilometrov. Z zemlje se vidi ta planet le z naj-boljšimi daljnogledi kot zelo majhna tarčica. Brzovlak bi rabil približno šest tisoč let, da bi prevozi-til združena velikanska daljavo med našo zemljo in Neptunom. Ograjevajoča moč našega solca je na Neptunu radi ogromne daljave devet stokrat manjša kakor na naši zemlji. Na Neptunu vlada torej skoraj gotovo tema in mraz. Pot okoli solca dovrši Neptun komaj v sto štiri in šestdeset letih, eno leto na Neptunu je tako dolgo, ko sto štiri in šestdeset naših zemeljskih let.

Naj bo ta najskrajnejši planet našega solčnega sistema tako oddaljen, vedno so zakoni, ki določajo njegovo gibanje, isti kakor so oni, ki predpisujejo naši zemlji in sosednim svetovom njihovo pot. Zvezdoznanci zamorejo torej točno določiti pot Neptuna in napovedati nezmotno kraj na nebu ta in ta dan ob tej in tej uri.

V zadnjih letih se je pa pokazalo, da se ta najbolj oddaljen brat naše zemlje ne drži točno napovedi zemeljskih zvezdoznancev, da kaže njegova pot stalno razlike z računi naših astronomov. Prišli so končno do domneve, da mora povzročiti te razlike veliki, še ne poznani planet, ki obkroža še v večji daljavi kakor Neptun naše sonce, ki moti s svojo privlačno silo Neptuna in ga tako od-vaja od njegove prave poti, kakor vzmernirja na pr. Neptun svojega soseda Urana. Saj prav to vzmernirjenje Urana je dovedlo do odkritja tedaj še neznanega Neptuna. Naš pesnik Oto Župančič poje o Dumi:

Videl sem misleca: pisal je zakone ljudstvu ne zemskega — zvezdam
[je kazal pot
pa nesoglasje v vse-mirju zasledil
[je, novih svetov je zahteval njegov
[račun,
«Bodil» je rekel — in noč mu je
[dala nov svet...

Zvezdoznanci so začeli računati in skušali iz teh nepravilnosti Neptunove poti določiti velikost in oddaljenost tega neznanega planeta. Večina je prišla do zaključka, da je ta še ne odkriti veleplan-et več kot dvakrat tako oddaljen ko Neptun, da je torej sedemdeset-krat od sonca kakor naša zemlja.

Nato so začeli učenjaki z naj-večjimi daljnogledi raziskovati globine zvezdočnega vse-mirja, da bi izsledili ta veleplanet. Doslej je bil ves trud brezuspešen. Tudi prizadevanja, spraviti nevidni planet na fotografsko ploščo, ki je mnogo občutljivejša od človeškega očesa, niso dovedla do nika-kega uspeha.

Pred enim letom približno je došla iz Pariza nenadoma pre-se-nitljiva vest, da se je pojavil ta toliko iskani planet končno na fo-tografski plošči. Toda le prehitro se je izkazalo, da je bila pomota in da je dotični astronom zamenjal v svoji prevetliki gorečnosti že znano zvezdo z novim planetom.

Nato je iskanje nekoliko pre-ne-halo. Medtem je dobil nov planet, ki pa še ni odkrit, dve imeni: «Ha-des» in «Oceanus». Sedaj pa goje gospodje učenjaki na liški (Lick) zvezdnici trdno upanje, da bodo imeli več sreče kakor njihovi predniki, zato so se lotili znova lova na ta skrivnostni planet in prav nič ne bo čudnega, ako do-bimo prej ali slej iz Amerike vest, da se je odkril nov planet in da je dobila naša zemlja brata, za ka-terega doslej niti vedela ni.

Z. LOZAR:

Izbruh ognjenika Krakatau

«Edinost» od 27. III. t. l. nam je poročala o zopetnem bruhanju ognjenika Krakatau. Kak obseg bo zavzemalo tokrat to delovanje, se ne da še predvideti, mogoče bo le brezpomembno bruhanje, ali pa tudi lahko pogubonosno izbruh. Ognjenik Krakatau ali Poeloe Rakata, eden onih vulkaničnih otokov, ki leže južnovzhodno od otoka Sumatra, je pač že enkrat obrnil nase s svojim usodopolnim izbruhom pozornost celega sveta. Takratni izbruh je eden najpomembnejših, kar jih poznamo, in to posebno radi geografske spremembe, katero je povzročil. Od 33 km² otoka sta se namreč več kot dve tretjini po-greznil v morje, tako da je ostalo od otoka le še 10% km², istočasno pa se je dvignilo iz morja ob otoku ozemlje 5 km², a v bližini dva po-veš nova otoka.

Ker je otok Krakatau neobljuden, se je zapazilo delovanje ognjenika šele takrat, ko je zavzeło bruhanje že velik obseg. 20. maja 1883. so opazili mornarji neke nemške voj-ne-ladje ogromen stebel oblaka vulkaničnega pepela, ki se je dvig-al iz žrela ognjenika. Ta je dose-gel po natančnem merjenju višino 11000 m; pepel je padal celo na krov ladje vzdignjen precejšnji oddaljenosti od ognjenika. Isto so opazovali še nekatere druge ladje ter prebivalci otoka Jave, da celo v Bataviji so se zaznamovali sun-ki in eksplozije.

To pa je bila le nekaka pred-igra. Delovanje vulkana je nato ponehalo in mislilo se je, da pri tem ostane. A prišlo je hujše, nam-reč 26. avgusta istega leta, ko se je zgodila ona neizmerna kata-strofa. Natančnih podatkov o po-teklu izbruha nimamo, ker je otok, kot že omenjeno, neobljuden, in tudi ako bi na njem živeli ljudje, ne bi preživelo izbruha niti eno živo bitje, ko je bilo celo do zad-njega uničenega vse prebivalstvo 20 km oddaljenega otoka Sebesi. O onih dneh poalnih groze vemo le to, kar se je opazovalo iz nekaterih takrat v bližini otoka Krakatau vozečih ladij ter z obrežja otokov Jave in Sumatre.

Proti večeru onega sicer jasnega dne je opazila neka angleška ladja živahnejše delovanje ognjenika ter dež vulkaničnega pepela, a nepo-sredno po solčnem zatonu je za-veladala popolna tema. Nastal je silen veter v zvezi z velikanskim valovljenjem morja, tako da je bilo več manjših ladij potopljenih ter vrženih na obrežje sosednih oto-kov. Dež pepela, pomešanega z vedno večjimi kosi kamenja, je po-stajal tako gost, da je pokrival po-priprave mornarjev parni-ka «Berbice» krov ladje 1 m na vi-soko. Ozračje je bilo nasičeno z električno napetostjo. Ogenj je švigal kot ognjena kača po jam-borih ladij, a mornar pri krmilu je komaj izvrševal svojo službo radi neprestanih stresljev, ki jih je dobival pri dotikanju kovina-stih delov krmila.

Besnenje vulkana je postajalo čez noč vedno hujše, proti jutru naslednjega dne je postalo sicer nekoliko svetlo, a nato je nastopila zopet močna tema, ki je potem trajala celih 18 ur. Žrelo vulkana je bruhalo neizmerno količine pe-pela, kateri se je mešal z vodo pr-šečih valov ter padal kot blatno testo po vsej okolici ožine Sunda ter na obrežje kraja Sumatre in Jave. Bruhanje vulkana je doseglo ob 10. uri svoj višek, nastala je grozanska eksplozija, pri kateri se je zrušil večji del ognjenika in o-toka Krakatau. Posledica je bila silna; že itak močno razburkano morje je divje valovalo, kot hri-bi visoki valovi so se zapodili pro-ti obrežju sosednih otokov, prestopili bregove ter poplavlili cele de-žele ob morju. Mesta, vasi, celi gozdovi, železniški nasipi, ki se je vil ob obrežju otoka Jave, so iz-ginili; prebivalstvo nekaterih so-sednih otokov je bilo popolnoma uničeno, a kar ga je ostalo po na-ključju na drugih otokih, je norelo v smrtnem strahu, ker divjanje eksplozij, viharja in padanja pe-pela ni nikakor ponehalo.

Sele v jutru 28. avgusta je po-pustila tema in tudi precej bruhanje ognjenika. Slika, ki jo je nudila okolica, je bila kaj žalost-na, kraji na obrežju Jave in Su-matre, ki so oddaljeni 20 do 30 km od vulkana, so tako spremenili svoje lice, da so se dali spoznati le po legi, a ne po obliki. Kakor da-leč je segala poplava morja, je po-polnoma izginito tropsko rastlin-stvo, zemlja je bila pokrita z bla-atom, izmečki vulkana, izkoreninje-mi drevesi, podrtimi poslopji in s trupli ljudi in živali. Celo v mor-ju je plaval vse polno dreves, trupel in ljudi. Življenje je izgubilo okoli 40.000 ljudi, iz vulkana iz-metnjenega materiala je bilo baje za 18 km³.

Najbolj žalostno sliko je po iz-bruhu nudil otok Krakatau; kjer je prej bila zemlja, je sedaj mor-ska globina več sto metrov. Eks-plozijo si tolmačijo na ta način, da se je radi močnih sunkov vul-kan razirgal in prekal in se na-posled, ker je bil radi izmetanja ogromne količine materiala iz-podjenjen, sesul. Ker pa se je sesul ognjenik do pod morsko višino, je vdrila voda v žarečo žrelo ter je tako nastala ona grozna eksplozija, ki je razgnala ostanke vulkana v zrak ter razdivjala morje na oni usodopolen način.

Kako veljanska se morala biti eksplozija, sledi že iz tega, da so doslej ob vulkanu nastali valovi Rdečega morja, Južna Afrika, da, celo zapadno obrežje Amerike. Zračni tresljaji pa so bili beleženi po vseh meteoroloških postajah cele zemlje in šele po enem tednu se je ozračje umirilo. Pa tudi go-tove mrčne pojave l. 1883. sprav-ljajo mnogi raziskovalci v zvezo z izbruhom ognjenika Krakatau, ka-

kor tudi ono posebno purpurno ža-renje obzorja takoj po solčnem zahodu. Najbrže so plaval v o-zračju v višini 60 do 70 km nad zemljo svetlobo lomeči delci, in to so morali biti zelo majhni deli pe-pela, kateri so bili vrženi pri eks-ploziji ognjenika v ono velikan-sko višino ter se potem s pomočjo zračnega toka razširili po celi zemlji.

Razne zanimivosti

NAVODILA ZA IZUMITELJE

Vse izumiljače osebe bodo hval-ježno londonskemu patentnemu uradu, ki je pravkar izdal knjigo «Navodila za izumitelje». V tej knjigi so zaznamovane v neznane stroke stretečemu duhu poti, po katerih lahko donaja njegovo de-lovanje ljudem praktične koristi. Knjiga vsebuje seznam zaželenih izumov.

Največ izumiteljev gre z nekako umstveno perversnostjo mimo pre-prostih stvari in zapravljajo svojo nadarjenost z nenavadnimi in brezupesnimi poskusi. Tako so trudi neki Angleži izumiti tako tro-bilo, ki bi tujeznika predaval na radiu avtomatično prevajalo na Angleščino. Drugi, v kolikor si ne bele glave s sestavo perpetuum mobile ali rešitve kvadrature kro-ka, brusijo naočnika stekla, ki naj izpremenijo noč v dan.

Vsem tem duhovitim duhovim prihaja nova prej omenjena knji-ga vodo v vino s tem, da našteva dolgo vrsto zelo bistvenih, celo malenkostnih potreb, po kojih zadostiti hrepeni že davno člo-veštvo. Mi potrebujemo nujno izum, ki omogoča orokavičeni roki, da vzame drobšč posamič iz žepa pri tovelniku, a tudi pripra-vo, ki zabranjuje, da bi nam padli predmeti iz žepa, ko se prignemo.

Prav tako nujna je iznajdba, ki omogoča brezsolno lupljenje če-bule, nadalje priprava, ki nam drži časopis odprti, ne da bi nam bilo treba stegati rok tako nela-godno. Kdo bo napravil tak sedež v javnih avtomobilih, ki nam bo sam izdajal avtomatično vozne listke in nas bo vzbujal, ko se pri-peljemo do cilja? Trgovci si želijo združiti noža, žlice in vilice, da ne bo trati dragocenega časa z zamudnim izmenjavanjem jedilne-ga orodja. Mojster bi bil oni, ki bi nam dal prvi diktograf, t. j. kombinacijo gramofona in pisal-nega stroja, ki bi avtomatično pi-sal, kar bi mu mi narekovali. Se-veda so v knjigi, ki je še precej obsejna, navedene t druge želje, zahteve, potrebe, kojih udeležit-ve bi pozdravilo človeštvo z za-dovoljstvom in veseljem.

Kemmerich prekaša samega sebe.

Nemški plavac Otto Kemmerich se je vrjel na velikonočno nedeljo ob 8. uri zvečer v bazen cirksusa Buscha v Hamburgu in je plaval — ves čas ga je občinstvo lahko nadzorovalo — do torika, in sicer do šeste ure popoldne. Plaval je nepretrgoma celih šest in štirideset ur. Svoj prejšnji rekord — pla-val je tedaj dva in trideset ur — je prekosil za štirinajst ur. Ko je zapustil Kemmerich vodo, so ga preiskali zdravniki in ugotovili, da je njegovo telesno stanje še precej dobro. Kemmerich namerava proti koncu tega leta potovati v Zedinje-ne države, kjer bo plaval — toliko si bo upal — dva in sedemdeset ur.

Boj zoper miši.

V Parizu se bo vršila dne 18. maja mednarodna konferenca, ki bo razpravljala o tem, kako uni-čiti miši. Kakor hitro bodo imeli najuspešnejše sredstvo, se odpo-lje na vse države poziv, naj skrbé s posebnimi zakoni za uničevanje miši. Ob enem so se naprosili vsi zastopniki držav, naj podpro z do-rodni mednarodni urad za pobijanje miši, ki ima svoj sedež v Kopen-hagenu.

Roparski poglavar

Te dneve so prijeli orožniki munda največjega romunskega roparskega poglavarja. Že pred vojno se je potikala v gozdovih ob Serethu in v pokrajini Jassy roparska tolpa pod poveljstvom Habuka, ki je strahovala potnike daleč okrog. Živela je od ropov in razbojništva. Orožniki niso imeli nobene sreče, vedno se jim je tol-pa izmuznula. O poglavarju se ni vedelo drugega, kakor da se ime-nuje Habuk. Sedaj, ob njegovi končni aretaciji, se je ugotovilo, da se imenuje ropar Mihai Stefan Epure. Napravil je maturo in do-vršil trgovsko akademijo v Buka-rešti z dobrim uspehom. Kmalu nato se je pa lotil roparstva, imel je na različnih krajih po več to-p, katerim vsem je bil poglavar. Za-to je njegovo nepravdo ime Habuk zaslovelo po vsej Romuniji. Ko je prišlo do svetovne vojne, se je dal sprejeti v samostan kot pravoslavni menih, in sicer v mestu Nea-men. Tu je preživel vsa tri vojna leta kot strog asket in si priboril slovesa pobožnega, bogaboječega menha. Po vojni je pa ponóhi ho-dil zopet ropat, medtem ko je bil čez dan vzoren menih. Tako ga ni mogla oblast nikdar izslediti. Se pred kratkim — o tem je «Edi-nost» svoje dni tudi že poročala — je napadel štirideset voz, ki so se vračali s sejma, ropal vse osebe, med temi orožniškega postajena-čnika, načelnika davkarje in policijskega detektiva. Sedaj je

torej njegove roparske slave ko-nec.

Moderne hčerke.

V Kansas City-ju (Zed. države Sev. Amerike) je se 16-letna Lore-ne Woodside odstranila zvečer z domačim avtomobilom od doma, vrnila se po polnoči in ni hotela povedati svojih mater Kristini, kje je bila in kod je hodila. To je je mater tako užalostilo, da je pri-jela pas in z njim oplazila hčer parkrat čez hrbet. Hči, seveda užaljena, je šla od doma, prenoči-la pri svoji prijateljici, jutraj je pa stopila pred sodnika in zatožila mater radi telesne poškodbe. Sod-nik je obsodil mater na sto dolar-jev globo ali na 100 dni zapore. Oče, ki mu ni ugajala preveč ta razprava, je že hotel plačati ka-zen, toda njegova žena se je bila že odločila, da odsdi določeno ji zaporno kazen. Nič ni pomagalo nobeno prigovarjanje. Mati je šla v zapor. Sedaj se je pa hči skesala in šla k sodniku, naj izpusti ma-ter, če ta obljubi, da je ne bo več tepla. Toda te obljube ni hotela dati mati, češ, se že pomeniva do-ma. Končno je vložila hči prošnjo za pomilosoženje, ne da bi česa za-htevala od matere. Mati in hči sta se sprizajzili, vidi se pa, da je zmagała mati in da je moderna hči podlegla. O tem pišejo ameri-ški listi cele stolpe.

TI JE BILO LI ZNANO?

Za časa Cezarja, leta 59. pred Kr. rojstvo je izhajal v Rimu časopis «Acta diurna» (Dnevne vesti). Naklada tega lista ni bila velika, ker takrat še niso poznali tiska. Pisarji so napravili s prepisova-njem nekaj izvodov, ki so šli nato iz roke v roko. Vkljub temu so se zanimive stvari zelo hitro razširile, za kar so skrbeli v prvi vrsti Rim-ljanke.

Leta 1708. je postal znani angle-ški zdravnik dr. Th. Dover morski razbojnik. Na takem potovanju je mnogo dragocenosti naplenil. L. 1709. je odkril na otoku Juan Fer-nandezu škotskega mornarja Aleksandra Selkirka, ki je tam sam samcat preživel že štiri leta in pol. Iz tega Selkirka je nastal pozne-je znameniti Robinson. Pozneje je nasločil dr. Dover s svojimi tova-riši Guayaquil in je jadrál ob po-ruanskih obali severno proti Kalforniji. Na Angleško se je vrnil l. 1711., nastanil se je v Londonu in začel izvrševati zopet svoj zdrav-niški poklic, kakor bi se ne bilo med tem nič zgodilo.

Vsak izmed nas pozna fonograf. Ko je 11. marca leta 1878. fizik Morel razkazoval v francoski aka-demiji znanosti od Edisona prav-kar izumljeni fonograf, je stopil član akademije znanosti s stisnje-nimi pestmi k predavanju, oštel ga s sleparjem, češ, naj se ne nor-čuje s poslušalci, ki vedo vsi, da govori govornik s trebuhom. Ta gospod, ki se je tako razjezil, je bil učeni Bouillard in nikakor se ni dal prepričati, da zamore kovina posnemati blagi zvok človeškega glasu.

Kaj menite, s kakimi igrami so se kratkočasili mali Rimljančki in mali Grčki? Na kratko povedano, poznali so približno vse sedanje otroške igre. Deklice so se igrale s punčkami, dečki so jahali na palicah, poganjali z bičem vrtav-ke, skakali so si na hrbe in čez hrbe, poznali so gugalnice, slepo miš, stavili so si uganke in se za-bavali z igrami v zastave. Vidi se, da se v otroških igrah v dva tisoč letih ni mnogo spremenilo.

DAROVI

O prihiti krsta male Mare Frsko-ve so zbrali botri 30 lir za Solsko društvo. (Pomotoma zakasnela ob-java naj se oprsti)

BORZNO POROČILO

Trst, 18. aprila 1928.
Amsterdam 761.75-767.75, Belgi-ja 262.50-266.50, Francija 74.45-74.75 London 92.40-92.60, New York 13.8965-13.9465, Španija 315.75-321.75, Svica 364.4-365.4, Atene 25-25.50, Berlin 450-456, Bukarešt 11.60-12, Praga 56.974-56.274, O-grska 328-334, Dunaj 263.50-269.50, Zagreb 33.21-33.51.
Uradna cena zlata (17. 4.) L 364.10; Liktorsko posojilo 86.40; vojnoškodninske obveznice 77.95.

Dr. SARDOČ
ZODIODRAVNIK

TRST

VIA S. LAZZARO 23. II.

ZLATARNA Aliberti Povh
Trst, Via Mazzini 66
kupiše krone po 1.37
Popravila in prodaja zlatenino.

Avtomobilna črta

Trst-Lokve-Divača-Senožeče
PODJETJE BRUNELLI
Odhodi s trga Oberdan.
Vozni red od 15. aprila.

Iz Trsta v Senožeče ob 17.30. Iz Bazo-vice ob 18.—. Iz Lokve ob 18.15. Iz Di-vače ob 18.25. v Senožečah ob 19.—.
Iz Senožeč v Trst ob 7.—. Iz Divače ob 7.20. Iz Lokve ob 7.30. Iz Bazovice ob 7.45. v Trst ob 8.30.
Listki za tja in nazaj: Trst-Divača in na-zaj L 13.—. Trst-Senožeče in nazaj L 16.—.

Odhodi in prihodi vlakov

TRST - TRZIC - PORTOGUARO - BENETKE

(Južni kolodvor)
Odhodi: 5.15, 6.30 (b), 8.25 (l), 8.35, 10.50 (b), 15.5 (b), 15.25, 17.— (b), 18.10 (b), 18.20, 20.10 (b), 23.30.
Prihodi: 5.40, 7.53, 10.55, 9.55 (b), 11.25 (b), 12.40 (b), 14.20 (b), 17.30, 18.20 (b), 20.— (l), 23.55, 0.30 (b).

TRST - BUJE - POREČ (Državni kolodvor)

Odhodi: 5.—, 9.45, 13.55, 18.25.
Prihodi: 7.50, 12.—, 19.08, 21.16.

TRST - HERPELJE - PULA (Državni kolodvor)

Odhodi: 5.25, 12.25, 13.— (b), 19.15.
Prihodi: 7.35, 9.36, 15.58, 21.13.

TRST - DIVAČA - SV. PETER - POSTOJNA (Južni kolodvor)

Odhodi: 1.— (b), 5.—, 7.30 (b), 9.5, 14.45 (b), 15.50, 18.35, 19.30 (b), 20.20 (l).
Prihodi: 4.— (b), 7.05, 8.05 (l), 10.15 (b), 11.45, 13.15 (b), 19.10, 20.45, 21.30 (b), 23.—.

TRST - GORICA - PODBRDO (Državni kolodvor)

Odhodi: 5.45 (b), 6.50, 11.50, 17.55 (b), 18.35.
Prihodi: 7.16, 11.37 (b), 15.24, 21.—, 22.31 (b).

TRST - GORICA - KORMIN - VIDEM (Južni kolodvor)

Odhodi: 5.15, 5.50, 6.45 (b), 7.40, 12.30, 15.15 (b), 17.15, 19.05.
Prihodi: 7.53, 8.55 (b), 12.10, 14.50, 17.55, 18.52, 20.25 (b), 23.15.

SV. PETER - REKA

Odhodi: 5.25, 9.38, 11.47, 16.53, 21.40

REKA - SV. PETER

Odhodi: 5.20, 9.30, 11.55, 15.30, 19.05

DIVAČA - HERPELJE

Odhodi: 5.58, 12.30, 19.30.

HERPELJE - DIVAČA

Odhodi: 8.45, 15.15,